

۱۳. بازگشت به خون گاه؛
 ۱۴. کموی تراژدی پارس؛
 ۱۵. لاله برافروخت؛
 ۱۶. نامه ای به دنیا؛
 ۱۷. در انتظار؛
 ۱۸. گردابی چنین حایل.
 ب) مجموعه داستان کوتاه
 ۱. خاک آشنا؛
 ۲. دیدار در هند؛
۳. عقد و داستان های دیگر؛
 ۴. برگزیده های داستان ها؛
 ۵. نمادهای مشوش؛
 ج) ترجمه
 ۱. وضعیت آخر؛
 ۲. ماندن در وضعیت آخر؛
 ۴. استادان داستان؛
 ۵. رستم نامه؛
 ۶. خردشناسی به روش یونگ؛
۷. تحلیل رفتار متقابل در روان درمانی و شکسپیر؛
 سرانجام این استاد فرزانه پس از عمری تلاش و خدمت در عرصه ادبیات به علت سکتة مغزی در عصر روز پنج شنبه ۲۵ تیرماه ۱۳۸۸ در سن ۷۵ سالگی دارفانی را وداع گفت. روحش شاد.
 هادی نقی جلال آبادی

*

فرهنگی

برگزاری نهمین دوره

«جایزه کتاب فصل»

عصر روز سه شنبه ۱۴/۷/۸۸ نهمین دوره «جایزه کتاب فصل بهار ۸۸» در سالن همایش های سوره در تهران و با حضور برخی از نویسندگان، فرهیختگان و ناشران برگزار شد.

پس از رسمیت یافتن جلسه، جناب آقای علی شجاعی صامن مدیرعامل خانه کتاب ضمن خوشامدگویی به حضار ابراز داشت: «دو سال از عمر پربار جایزه کتاب فصل گذشت. آن گاه که طرح این جشنواره را خدمت هیئت امنای محترم مؤسسه خانه کتاب ارائه می کردیم، تصور آن را نداشتیم در اندک زمانی با چنین استقبالی از سوی اهالی قلم، فرهیختگان و ناشران مواجه شود و در کنار جشنواره های مهم فرهنگی داخلی برای خود جایگاه معتبری یابد؛ اما خوشبختانه با تلاش همکاران سختکوش مؤسسه خانه کتاب و همکاری و همدلی

معاصر بود، و مقدمه اصلی یافتن پاسخ چنین پرسش هایی، معرفی آثار ارزشمند، نویسندگان توانمند و ناشران کاردان است. این سه رأس اصلی، قاعده هرم فرهنگ کتابخوانی است.

مسئولیت خطیر پدیدآوردگان، تولید دانش و ورود به عرصه های معرفتی جدید و رویارویی با چالش ها و انتقال آن دسته از معارفی است که هم اینک در اختیار دیگر ملت های توسعه یافته قرار دارد.

اما ناشران باید بر آن باشند تا از یک سو با امتناع از چاپ آثار کم ارزش راه را برای ورود فرصت طلبان و داعیه داران دروغین به عرصه فرهنگ ببندند و مانع تنزل سطح کیفی کتاب ها شوند و از سوی دیگر با شناسایی و انتشار آثار ارزشمند، آن هم در قالب و سیمایی چشم نواز و جذاب و برای تمامی لحظاتی که برای مطالعه متصور است، زمینه رشد و بالندگی فرهنگی را مهیا سازند.

از همه مهم تر بر مسئولان و

جمع کثیری از اهل فرهنگ و استادان حوزه و دانشگاه در کسوت داورانی دانا و منصف، آن نهال کوچک اینک به بار نشسته و همگان از خوان نعیم آن بهره مندند. جای بسی خرسندی است که گستره و گوناگونی فعالیت های معاونت محترم امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که بخشی از آن از سوی مؤسسه خانه کتاب به فعلیت می رسد، در سال های اخیر باعث رشد چشمگیر فرهنگ کتاب و کتابخوانی شده است؛ زیرا ما بر این باوریم برای آنکه ایران اسلامی همچون گذشته های طلایی خویش، طلایه دار علم و فرهنگ و تمدن شود، باید کتاب در لایه لایه زندگی فردی و اجتماعی ما وارد شود و یکی از دغدغه های اصلی مردم ما گردد. بدیهی است تا افراد یک جامعه چرایی، موضوع، زمان و میزان مطالعه را ندانند، نمی توان بدان مهم دست یازید و شاهد طراوت و پویایی و شادابی نسل جوان

دست اندرکاران فرهنگی است که با معرفی آثار نویسندگان و ناشران خوب و حمایت‌های بجا به این حرکت جهت دهند و بدان شتاب بخشند.

جشنواره کتاب فصل، شاید یکی از گام‌های ضروری در این عرصه باشد. فلسفه پایه ریزی چنین جشنواره‌ای آن بود که آن دسته از آثاری که در مهم‌ترین و معتبرترین رویداد فرهنگی کشور، یعنی کتاب سال جمهوری اسلامی ایران به دلیل محدودیت‌های قانونی، زمینه طرح شدن و معرفی و تجلیل شایسته نمی‌یابند در جشنواره مشابهی مورد توجه قرار گیرند، و نیز چون این جشنواره سالیانه چهار بار برگزار می‌شود، هم فرصت مناسبی است برای معرفی آثار شایسته به مخاطبان تشنه و هم گرم نگه داشتن شعله فروزان فرهنگ کتاب و کتابخوانی و افزون بر همه اینکه: با ورود این جشنواره نوپا که خوش درخشید و دولت مستعجل نبود، آمار کتاب‌های قابل ارزیابی به دو برابر افزایش یافت و اینک مسئولان جایزه کتاب سال با آرامش و اطمینان خاطر بیشتری به فعالیت خود ادامه می‌دهند.

در پایان از معاونت محترم امور فرهنگی، مدیر عامل متعهد و کارکنان سختکوش مؤسسه خانه کتاب و همکاران عزیزی که شبانه روزی در دبیرخانه این جشنواره به فعالیت می‌پردازند و نیز تمام داوران فرهیخته و اندیشور جایزه کتاب فصل، تشکر و قدردانی می‌نمایم (به نقل از: جزوه «گزارش نهمین دوره جایزه کتاب فصل جمهوری اسلامی ایران» بهار ۱۳۸۸)، مؤسسه خانه کتاب و دبیرخانه

جایزه کتاب فصل، ص ۱-۲).

در ادامه جناب آقای اوجبی دبیر جشنواره، به بیان شیوه کار، آثار رسیده و منتخب پرداخت و گفت: «بر اساس آیین‌نامه جایزه کتاب فصل، روش و فرایند داوری در چند مرحله انجام می‌شود:

۱. ابتدا تمام کتاب‌ها از سوی گروه داوران مربوطه مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و آثاری که حداقل یک رأی مثبت را احراز کنند، به مرحله دوم داوری راه می‌یابند.

۲. کتاب‌های راه‌یافته به مرحله دوم از سوی دو داور ارزیابی می‌شوند و نتایج ارزیابی در فرم‌های ویژه‌ای که بدین منظور طراحی شده است، درج می‌شود. کتاب‌هایی که از ۱۰۰ امتیاز حداقل ۸۰ امتیاز کسب کنند، به مرحله نهایی راه می‌یابند.

۳. در مرحله نهایی در نشست مشترک داوران اصلی و دبیر علمی، آثار راه‌یافته به این مرحله، مورد بررسی و ملاحظه نهایی قرار می‌گیرند؛ چنانچه امتیاز اثر، ۹۰ و بیش از ۹۰ باشد، به عنوان برگزیده و در غیر این صورت به عنوان شایسته تقدیر معرفی خواهد شد.

بر اساس آیین‌نامه کتاب فصل، معیارهای بهترین کتاب به قرار زیر است: بدیع بودن موضوع کتاب؛ رعایت استانداردها در ساختار، فصل‌بندی، نگارش، دستور زبان و گزینش واژگان؛ رعایت استانداردها در ذکر منابع و مآخذ؛ بالا بودن عیار علمی محتوای کتاب؛ بهره‌مندی از قدرت تحلیل و استنتاج منطقی؛ پاکیزگی و آراستگی کتاب از

حیث حروف چینی، صفحه‌آرایی و چاپ؛ رعایت استانداردهای تصحیح و ترجمه در خصوص آثار ترجمه شده و تصحیح شده.

داوران کتاب فصل

ارزیابی کتاب‌ها از سوی بیش از ۲۵۰ تن از اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه‌های علمی، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی نظیر دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی، تربیت مدرس، صنعتی شریف، امیرکبیر، علوم پزشکی تهران، تربیت معلم، شیراز، امام حسین (ع)، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی و همچنین اعضای هیئت علمی دایرةالمعارف‌ها و مؤسسات پژوهشی از جمله انجمن حکمت و فلسفه، دایرةالمعارف بزرگ اسلامی و دانشنامه جهان اسلام و قضات دیوان عالی کشور و... انجام شده است (همان، ص ۳-۴).

دایرة داوری

در نهمین دوره تمام آثار در موضوعات ده‌گانه رده‌بندی دیوبی و نیز گروه کودک و نوجوان ارزیابی و داوری شد. گفتنی است کتاب‌هایی در داوری‌ها شرکت داده می‌شوند که در فصل مربوط به جشنواره برای نخستین بار چاپ شده باشند و افست و کتاب کمک‌درسی نباشند.

در این دوره از مجموع آثار منتشر شده، ۲۹۱۹ عنوان مورد ارزیابی قرار گرفت. از این میان، ۲۷۴۵ عنوان که امتیاز لازم برای راه‌یابی به مرحله دوم را کسب نمود، در مرحله اول حذف و مابقی، یعنی ۱۷۴ عنوان به مرحله دوم راه یافت که از میان این آثار، پس از

ارزیابی دقیق و علمی هر اثر توسط دو نفر از داوران، در مجموع ۱۷ عنوان کتاب، برگزیده و ۳۴ عنوان کتاب شایسته تقدیر شناخته شد. از میان آثار برگزیده ده اثر تألیف، شش اثر ترجمه و یک اثر تصحیح می‌باشند؛ همچنین از میان آثار شایسته تقدیر هجده اثر تألیف و پانزده اثر ترجمه و یک اثر تصحیح هستند.

سخنران اول جلسه جناب آقای دکتر احمد احمدی ضمن بیان خاطراتی کوتاه، اما بسیار آموزنده از استاد فضل و فضیلت، علم و عمل علامه طباطبایی (رضوان الله تعالی علیه) فرمودند: نقد- نقد که جدا کردن سره از ناسره است- جایگاه ویژه‌ای نزد علامه (ره) داشت. یک وقتی کسی نقدی با نام «حول المیزان» بر تفسیر شریف المیزان نوشت که البته آن نقد وارد نبود؛ وقتی از علامه درباره آن نقد سؤال کردم، استاد فرمودند: همان موقع او را بخشیدم و برایش در حرم مطهر حضرت معصومه (س) دعا کردم.

سپس فرمودند: استاد قبل از چاپ المیزان را می‌دادند افراد صاحب نظر بخوانند (من هم این کار را می‌کردم) و برای نظرات دیگران بسیار اهمیت قایل بودند و در کتابشان اعمال می‌کردند.

و از اخلاق استاد این بود که هر سؤال دانش‌پژوه و طلبه را در هر سطح از علمی که بود و در هر کجا و هر زمان (حتی پشت درب منزلشان) روی پامی ایستادند و با گشاده رویی پاسخ می‌گفتند (نقل به مضمون از سخنرانی جناب احمدی).

در ادامه برخی از نویسندگان که اثرشان برگزیده و منتخب این دوره بود، به معرفی اثر خود پرداختند.

دکتر منیژه رهبر، مترجم فارسی کتاب «فیزیک مفهومی» که حاوی فیزیک هسته‌ای و کوانتمی است، ضمن معرفی اثر خود ابراز داشتند: «در کتابی که ترجمه کردم، از فرمول و حفظیات خبری نیست؛ مگر موارد بسیار نادر آن هم در پانوشت‌ها. اثر کاملاً مفهومی است و مفهومی مطالعه کردن و مفهومی تدریس کردن مؤثر است؛ به خلاف آنچه امروزه در کشور ما شایع است که جهت تحصیل و تدریس، تبلیغ رسانه‌ای برای کسب علم و دانش است. دانش تستی و حفظی برای عبور از کنکور و امتحان مؤثر است، ولی عمقی ندارد و دانش افزا و کارساز نخواهد بود».

نمایه اجمالی آثار برگزیدگان این دوره

۱. فلسفه:

الف) فلسفه اسلامی / تألیف

- نفس و قوای آن از دیدگاه ارسطو، ابن سینا و صدرالدین شیرازی، تألیف اسحاق طاهری، قم: بوستان کتاب.

ب) فلسفه غرب / ترجمه

- آثار علوی، تألیف ارسطو، ترجمه اسماعیل سعادت، تهران: هرمس.

۲. دین:

الف) حدیث / تصحیح

- نزهة الابصار ومحاسن الآثار، تألیف ابوالحسن علی بن مهدی طبری مامطیری، تحقیق محمدباقر محمودی، تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی.

ب) کلام / تألیف

- هشام بن حکم، تألیف علیرضا اسعدی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

ترجمه

- زمان و سرمدیت: جستاری در فلسفه دین، تألیف والتر ترنس استیس، ترجمه احمدرضا جلیلی، تهران: دانشگاه ادیان و مذاهب.

ج) اخلاق / تألیف

- اخلاق در نگاه مولانا: چیستی و هستی، تألیف مهناز قانع خوزانی، تهران: نگاه معاصر.

۳. زبان:

الف) زبان‌های باستانی / تألیف

- فرهنگ توصیفی گونه‌های زبانی ایران، تألیف ایران کلباسی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

ب) زبان‌شناسی / ترجمه

- مکاتب زبان‌شناسی نوین در غرب، تألیف پیتر آ. ام. سورن، ترجمه علی محمد حق شناس، تهران: سمت.

۴. علوم خاص / فیزیک / ترجمه

- فیزیک مفهومی، تألیف پل جی. هیوئیت، ترجمه منیژه رهبر، تهران: فاطمی.

۵. ادبیات / شعر

به طور مشترک

- آن‌ها، سروده فاضل نظری، تهران: سوره مهر.

- باید نوشت نام تو را با پرنده‌ها، سروده قربان ولیی، تهران: کتاب نیستان.

۶. تاریخ و جغرافیا

الف) تاریخ / ترجمه

- تراژدی مردم: انقلاب روسیه ۱۸۹۱-۱۹۲۴، تألیف اورلاندو فایجس، ترجمه احمد علیقلیان، تهران: نشر نی.

- ب) جغرافیا/تألیف
- مبانی علوم و سیستم های اطلاعات
جغرافیایی، تألیف عباس علی محمدی،
تهران: سمت.
۷. کودک
الف) داستان/ گروه کودک
- گنجشک اشی مشی، نوشته ناصر
یوسفی، تهران: پیدایش.
گروه نوجوان
- سورنا و جلیقه آتش، نوشته مسلم
ناصری، تهران: افق.
ب) کلیات: گروه نوجوان
- فرهنگ نامه حیات وحش ایران:
مهره داران، تألیف مهرگان ابراهیمی،
فاطمه حسینی زواری، مهدی
رجبی زاده، هانیه غفاری، ملیکا
قلیچ پور، اصغر مبارکی، امید مظفری و
باقر نظامی، تهران: نشر طلایی.
ج) علوم و فنون/ گروه نوجوان/
ترجمه
- شگفتی های بدن: سفری
شگفت انگیز به ساختمان بدن انسان،
تألیف ریچارد والکر، ترجمه سیدحسین
ترابی، سیدحسین ساداتی و لادن
خانلری، تهران: پیام آزادی (به نقل از:
همان، ص ۱۵-۱۸).
نمایه اجمالی آثار شایسته تقدیر
۱. کلیات: کتابداری/ترجمه
- فهرست نویسی و سازماندهی منابع
دیجیتالی: راهنمای کتابداران، تألیف آن
ام. میچل و برایان ای. سرت، ترجمه زهیر
حیاتی و علی اکبر خاصه، تهران: کتابدار.
۲. فلسفه و روان شناسی:
الف) فلسفه اسلامی/ ترجمه
- دیدگاه فخرالدین رازی و اکوئیناس
در باب قدم عالم، تألیف معمر اسکندر
اولغو، ترجمه عدرا لوعلیان، تهران:
کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس
شورای اسلامی.
ب) فلسفه غرب/ تألیف
- فلسفه بوناوتورا؛ سلوک عشق،
تألیف اکبر حبیب اللهی، تهران:
حکمت.
ج) روان شناسی/ ترجمه
- روان شناسی خانواده موفق، تألیف
فیلیپ مک گراو، ترجمه محمد مهدی
شریعت- باقری، تهران: نشر دانژه.
۳. دین:
الف) اسلام/ تألیف
- درسنامه ترجمه: اصول، مبانی و
فرایند ترجمه قرآن کریم، تألیف
سید محمد حسن جواهری، قم:
پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
ترجمه
- هیر و گلیف در قرآن: تفسیری نوین
از حروف مقطعه، تألیف سعد
عبدالمطلب عدل، ترجمه حامد صدقی و
حبیب الله عباسی، تهران: سخن.
ج) حدیث/ تألیف
- وضع و نقد حدیث، تألیف
عبدالهادی مسعودی، تهران: سمت؛
قم: دانشکده علوم حدیث.
د) فقه و اصول/ تألیف
- عدالت به مشابۀ قاعده، تألیف
سید محمد اصغری، تهران: اطلاعات.
تصحیح
- انیس المجتهدین فی علم الاصول،
تألیف محمد مهدی نراقی، تحقیق
پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، مرکز
احیای آثار اسلامی، قم: بوستان کتاب.
ه) عرفان/ تألیف
- مفهوم عرفان، تألیف علی موحدیان
عطار، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب.
۴. علوم اجتماعی:
الف) علوم اجتماعی/ تألیف
- بحران آگاهی و تکوین روشنفکری
در ایران، تألیف حسین آبادیان، تهران:
کویر.
ترجمه
- گذار از عهد بایستان به فتوالمسلم،
تألیف پری آندرسون، ترجمه حسن
مرتضوی، تهران: ثالث.
ب) علوم سیاسی/ ترجمه
- میان گذشته و آینده: هشت تمرین
در اندیشه سیاسی، تألیف هانا آرت،
ترجمه سعید مقدم، تهران: اختران.
ج) حقوق
- حقوق بشر در جهان معاصر: دفتر
دوم: جستارهایی تحلیلی از حق ها و
آزادی ها، تألیف سید محمد قاری سید
فاطمی، تهران: مؤسسه مطالعات و
پژوهش های حقوقی شهر دانش.
د) مدیریت/ ترجمه
- مدیریت مالی نوین، تألیف استفان
راس و دیگران، ترجمه علی جهانخانی و
مجتبی شوری، تهران: سمت.
ه) مکانیک/ ترجمه
- ماشین های ابزار، تألیف جان واکر،
ترجمه اکبر شیرخورشیدیان، تهران:
کاروان حله.
و) کشاورزی/ تألیف
- اصول تکنولوژی نوین صنایع
خوراک دام، طیور و آبزیان، تألیف
سید ناصر صباحی و محمدرضا وفادار،
تهران: سپهر.